

Duizenden tegen de 'corona-dictatuur'

Protesten tegen corona-maatregelen

Achtergrond - 18 mei 2020 - Auteur: Merlijn Schoonenboom

Zijn het alleen maar 'complotdenkers' en 'rechtsextremisten'?

Opnieuw verzamelden zich dit weekend meerdere duizenden demonstranten in Duitse steden tegen het corona-beleid van de regering. Het protest is er omvangrijker dan in andere Europese landen.

In Stuttgart, waar opnieuw de grootste demonstratie plaatsvond, had de organisatie 500 duizend (*nb: in een eerdere versie stond hier abusievelijk vijftigduizend*) deelnemers aangemeld, maar het stadsbestuur beperkte het aantal toegestane demonstranten tot vijfduizend. Ook in München greep de politie in toen het toegestane aantal van duizend demonstranten was bereikt. Aanvallen op journalisten, zoals eerdere weekenden hadden plaatsgevonden, zijn dit weekend niet gemeld.

In de eerste weken beperkte zich het zichtbare protest tegen de corona-maatregelen nog vooral tot een aantal extremistische splinterbewegingen en een paar omstreden televisie- en internet-persoonlijkheden, zoals de zanger Xavier Naidoo, internetradio-presentator Ken Jebsen en de veganistische kok Attila Hildmann. Ze vielen op door wilde complottheorieën, waarbij de corona-pandemie als een plan van een verborgen elite werd voorgesteld, die probeert een nieuwe wereldorde te scheppen. Op het internet blijkt hier een groot publiek voor te bestaan, dat wel wat ziet in het vermoeden dat Bill Gates of 'het wereldwijde Jodendom' achter corona zit.

Querdenken

Op de grootste demonstraties in de Duitse steden blijkt dat de protestbewegingen breder zijn samengesteld. De Stuttgarter demonstratie is geïnitieerd door de beweging 'Querdenken 711' van de lokale IT-ondernemer Michael Ballweg, die inmiddels in Duitsland 72 afsplitsingen heeft. Ballweg zegt zich voor de grondwettelijke vrijheden in te willen zetten die volgens hem in de corona-crisis zijn aangetast. Hij eist nieuwe verkiezingen, en heeft om die reden een politieke partij opgericht, samen met een KNO-arts en een advocaat.

Na vijf demonstraties is Querdenken een verzamelbekken van allerlei bewegingen met diverse motieven geworden. Er waren zaterdag in Stuttgart zowel de

'patriottische' Duitsland-vlaggen van de klassieke AfD-stemmer te zien, als regenboog-vlaggen met 'vrede' erop, die eerder van demonstraties van de Groenen bekend zijn. Er liepen tegenstanders van inenten, die vrezen dat er een verplichte inenting zal komen, naast 'bezorgde burgers' die vinden dat de coronamaatregelen de democratische vrijheden inperken.

Uit peilingen blijkt dat driekwart van de Duitsers geen begrip voor de protesten heeft

De demonstranten representeren een minderheid van de Duitse bevolking - uit peilingen blijkt dat driekwart van de Duitsers geen begrip voor de protesten heeft - maar hun onvrede sluit wel aan bij kritiek die ook steeds vaker in het zogeheten 'maatschappelijke midden' te horen is. Zo zei de bekende theaterregisseur Frank Castorf twee weken geleden in een Spiegel-interview dat hij zich niet door 'mevrouw Merkel liet zeggen dat hij zijn handen moest wassen', terwijl het virus volgens hem niet zo gevaarlijk blijkt te zijn.

Daadwerkelijke politieke opwinding veroorzaakte een 83-pagina's tellend pamflet van een hoge ambtenaar van het ministerie van Binnenlandse Zaken, dat hij mét het logo van het ministerie verspreidde. Deze Stephan Kohn, recent nog een van de kandidaten van het SPD-partijvoorzitterschap, stelt dat de corona-pandemie slechts een 'vals alarm' is, en dat de gevolgen van de lockdown ernstiger zullen zijn dan de gevolgen van het virus op zichzelf.

Kohn werd op non-actief gesteld. Zijn pamflet wordt sindsdien gretig gedeeld via rechts-conservatieve websites zoals Tichy's Blick, die er een bewijs van hun eigen gelijk in zien. Deze vloeiende grenzen tussen het 'maatschappelijke midden' en uiterst rechts vormen het grote probleem van de huidige protesten, vindt de directeur van de Duitse inlichtingendienst Verfassungsschutz, Thomas Haldenwang. Volgens hem bestaat het gevaar dat de demonstraties door 'rechtsextremisten' kunnen worden geïnstrumentaliseerd, zei hij in de krant Die Welt.

De groeiende onvrede met de corona-maatregelen blijkt rechts gelegen te komen, omdat het met de woede op 'die daarboven' de eigen positie weer kan profileren. De bekende auteur Jürgen Elsässer van het rechts-populistische tijdschrift Compact meent dat Merkel een 'dictatuur zoals onder Honecker' wil installeren. Ook 'de media' krijgen er bij deze critici van langs, die onnodig paniek zouden hebben gezaaid en Merkels verordeningen in de 'corona-dictatuur' veel te gehoorzaam zouden hebben verspreid.

De AfD, die lang niet wist hoe ze nu met de corona-crisis om moest gaan, laat zich

om die reden inmiddels gretig zien bij de demonstraties. De historicus Volker Weiss vergelijkt het protest met de begindagen van Pegida. Die beweging was toen ook een verzameling van meerdere protest-stromingen, maar werd gaandeweg door de AfD voor zijn eigen doelen gebruikt, zegt Weiss op Spiegel TV. De zorg dat uiterst rechts nu kiezers van het midden kan winnen, verklaart ook het begrip dat ineens uit de CDU te horen is: de minister-president van de deelstaat Saksen, Michael Kretschmer, zocht zaterdag in Dresden het gesprek met demonstranten, en vindt dat ze niet 'algemeen veroordeeld' mogen worden.

Corona is daarmee een nieuw onderdeel in de gepolariseerde Duitse politieke debatcultuur geworden, die sinds de vluchtelingencrisis is ontstaan. Een maand geleden nog leek het virus aan dit heftige debat een einde te hebben gemaakt. Bondskanselier Angela Merkel nam met de opkomst van corona haar vertrouwde positie als 'moeder des vaderlands' weer in. De tevredenheid met haar beleid was hoger dan het jaren was geweest.

‘Ik ken niemand met corona - jij wel?’

De politieke rust werd gesteund door de cijfers: Duitsland heeft in de corona-crisis in vergelijking met de meeste andere westerse industrielanden een relatief laag sterftcijfer. Deels is dat te danken aan een zeer uitgebreide medische sector, waardoor ruimschoots testen mogelijk was en een ruime hoeveelheid intensive care-bedden beschikbaar was, deels aan een consequente 'lockdown'.

De wrange ironie van dit succes toont zich nu bij de protestacties. Juist de lege Duitse ziekenhuizen en de afwezigheid van 'Italiaanse toestanden' worden nu als argument tegen de noodzaak van de corona-maatregelen gebruikt. 'Ik ken niemand met corona - jij wel?', tekende Der Tagesspiegel op uit de mond van een demonstrant in Berlijn.

De feiten blijken bij deze corona-protesten overigens minder van belang. Coronadictatuur? De demonstranten kunnen de afgelopen weken alleen maar samenkomen omdat de strenge restricties over samenscholingen alweer zijn versoepeld. Duitsland kende de afgelopen weken een drastische beperking van het openbare leven, maar in vergelijking met landen als Spanje of Frankrijk is de situatie inmiddels mild te noemen.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/37777/duizenden-tegen-de-corona-dictatuur>